

**Uchwała z dnia 19 października 1994 r.
II UZP 21/94**

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), SA: Barbara Wagner,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, w sprawie z wniosku Dziennikarskiej Oficyny Wydawniczej "R." sp. z o.o. w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. o wysokość składek na ubezpieczenie społeczne, do rozpoznania na posiedzeniu jawnym dnia 19 października 1994 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 6 maja 1994 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.

"Czy zainteresowany zakład pracy jest ubezpieczonym w rozumieniu art. 463 § 1 k.p.c. i korzysta ze zwolnienia od opłat sądowych?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Zakład pracy wnoszący odwołanie od decyzji organu rentowego ustalającej wymiar składek z tytułu ubezpieczenia społecznego jest ubezpieczonym w rozumieniu art. 463 § 1 w zw. z art. 476 § 5 pkt 2 lit. b k.p.c. i nie ma obowiązku uiszczania opłat sądowych.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny w Gdańsku przedstawił rozpatrywane zagadnienie prawne przy rozpoznawaniu zażalenia Dziennikarskiej Oficyny Wydawniczej "R." spółka z o.o. w K. na postanowienie Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 21 marca 1994 r., [...], w przedmiocie odmowy zwolnienia od uiszczenia wpisu od odwołania, w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. o wymiar składek na ubezpieczenie społeczne.

Decyzją z dnia 16 grudnia 1993 r. ZUS Oddział w K. dokonał przypisu składek za pracowników zatrudnionych w Spółce "R." uznając, że zakład pracy nie uwzględnił wszystkich składników ich wynagrodzenia w podstawie wymiaru składek. Zakład pracy w odwołaniu do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wniósł o zmianę decyzji przez ustalenie prawidłowo wyliczonej wysokości podstawy wymiaru składek, a wezwany o uiszczenie wpisu złożył wnioski o zwolnienie od opłat sądowych.

Sąd Apelacyjny podniósł, że zasadą jest, iż strona, która wnosi do sądu pismo powinna uiścić od niego opłatę (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stronami są ubezpieczony, inna osoba której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany (art. 477¹¹ § 1 k.p.c.). Na podstawie art. 463 § 1 k.p.c. ubezpieczony jest zwolniony od obowiązku ponoszenia opłat sądowych. Z art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. wynika, że pod pojęciem ubezpieczonego należy rozumieć każdego z uczestników postępowania

wnoszącego odwołanie od decyzji organu rentowego. Przepis ten, zdaniem Sądu Apelacyjnego, definiując pojęcie ubezpieczonego posiada znacznie szerszy zakres od ujęcia w art. 477¹¹ § 1 k.p.c. i pozostaje w ścisłym związku z określeniem pojęcia sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych z art. 476 § 2 k.p.c. Nakazywałoby to stosowanie zwolnienia od opłat sądowych również wobec zainteresowanego, tym bardziej, że przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 46, poz. 210) nie wymieniają spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych przy określaniu poszczególnych pism procesowych podlegających opłacie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego takie rozumienie pojęcia ubezpieczonego nie może być jednak wystarczającą przesłanką do przyznania zwolnienia od opłat sądowych dla zainteresowanego. Zarówno bowiem ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych jak i art. 463 § 1 k.p.c. nakazują podmiotowe traktowanie strony zwolnionej od opłaty sądowej. W szczególności, zdaniem Sądu Apelacyjnego, art. 463 § 1 k.p.c. traktuje ubezpieczonego jako osobę podlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w ramach jednego z systemów ubezpieczeń społecznych lub dochodzącą ustalenia objęcia jej takim ubezpieczeniem. Prowadziłoby to do wniosku, że zainteresowany nie powinien korzystać z uprawnień ubezpieczonego przewidzianych w art. 463 § 1 k.p.c. Wpis od pism procesowych zainteresowanego mógłby zostać ustalony na ogólnych zasadach.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym prokurator wniósł o udzielenie odpowiedzi przeczącej, a przedstawiciel Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o odpowiedź twierdzącą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w założeniu przedstawionego pytania przyjął, że zakład pracy odwołujący się od decyzji ZUS w sprawie wymiaru składek jest zainteresowanym w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 k.p.c. Założenie to zostało przyjęte przedwcześnie. Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r., Nr 25, poz. 137 ze zm.) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy m.in. wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenie. Według art. 33 ust. 1 tej ustawy składki na ubezpieczenie społeczne pracowników opłacają zakłady pracy z własnych środków za okres trwania ubezpieczenia społecznego każdego pracownika. W pracowniczym systemie ubezpieczenia społecznego obowiązek opłacania składek ciąży więc bezpośrednio na zakładzie pracy.

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zawierają definicję ustawową pojęcia ubezpieczonego, mającą zastosowanie do wszystkich przepisów działu III k.p.c., a więc także do art. 463 § 1 i art. 477¹¹. Zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 lit. b ubezpieczony to osoba ubiegająca się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu lub wymiaru składki z tego tytułu. Zakład pracy składający odwołanie od decyzji ZUS w przedmiocie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne ubiega się o ustalenie wymiaru składki z tego tytułu. Określenie osoba w rozumieniu tego przepisu oznacza zarówno osoby fizyczne jak i prawne. W związku z tym, że opłacanie składek

na ubezpieczenie społeczne pracowników jest obowiązkiem zakładu pracy to należy uznać, że jest on osobą w rozumieniu tego przepisu, choćby nawet nie miał osobowości prawnej (por. art. 3 kodeksu pracy). Prowadzi to do jednoznacznego wniosku, że zakład pracy odwołujący się od decyzji organu rentowego w przedmiocie wymiaru składek jest ubezpieczonym (a nie zainteresowanym) w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. oraz ubezpieczonym w rozumieniu art. 463 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym ostatnim przepisem nie ma więc obowiązku uiszczania opłat.

Potwierdzają ten pogląd także przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 46, poz. 210), które nie przewidują opłat od odwołań w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego, a więc także opłat od odwołań zakładów pracy dotyczących wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Wbrew pogładowi Sądu Apelacyjnego nie jest możliwe dokonanie wymiaru opłaty od takiego pisma na zasadach ogólnych. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego jest bowiem postępowaniem procesowym (art. 13 § 1 k.p.c.). Przepisy omawianego rozporządzenia przewidują opłatę od pism procesowych nie wymienionych w nim ale tylko dla postępowania nieprocesowego. W postępowaniu procesowym określają natomiast wysokość wpisu stosunkowego, a następnie regulują dla poszczególnych pism procesowych czy wpis ten jest pobierany w całości czy w określonej części. Ponieważ odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest żadnym z wymienionych w rozporządzeniu pism procesowych (w szczególności nie jest rewizją czy zażaleniem) to nie można na jego podstawie stwierdzić czy wpis stosunkowy miałby zostać pobrany w całości czy w części.

Powyższe rozważania prowadzą do podjęcia uchwały jak w sentencji.

=====